

80 YAŞ QAPIDADIR: ÖZ AĞIRLIĞI, TƏCRÜBƏSİ, MÜDRİKLİYİ İLƏ...

“ÖZÜMƏ BİR AZ DA ÖMÜR ARZULAYIRAM...”

SÖHBƏTLƏŞDİ

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA

taranamaharramova@kaspi.az

Xalq artisti Hacı İsmayilov: “Mən həmişə deyirəm: teatrda tamaşaçını aldatmaq yox, qrimlə, geyimlə inandırmaq olur, amma kinoda bu, mümkün deyil. Kinoda gərək səmimi və təbii olasan ki, tamaşaçılar inansınlar”.

80 yaş qapıdadır: öz ağırlığı, təcrübəsi, müdrikliyi ilə... Xalq artisti Hacı İsmayilov bu yaşı hörmət və sevgi ilə haqlayıb. Geri boylananda, çətinliklər də olub, əziyyətlər də, amma daha çox yadda qalan böyük sənətin həyatına gətirdiyi, ona qazandırdığı AKTYOR adıdır. Xalq artistinin “Kaspi”yə müsahibəsi də keçmişinə və gələcək arzularına güzğüdüdür.

MƏNİ KİNODA KƏŞF EDƏN...

● **Müsahibəyə gəlməzdən öncə yaradıcılıq bioqrafiyanıza nəzər saldım. Filmoqrafiyanızdakı rollar teatr səhnəsindəki obrazlardan say etibarlı ilə daha çox göründü. Hansına daha çox minnətdarsınız - teatra, yoxsa kinoya?**

● Kinodakı rollarımla tanınmağım təbii. Teatra tamaşaçı çox gəlsə - 500 nəfər olar. Bir də var ki, kinoya çəkilsən, filmi nümayiş etdirirlər və ona milyonlarla insan baxır. Sən də tanırsan... Buna görə filmin təsiri və kinoda uğur qazanmaq yolu teatrdan bir qədər fərqlidir. Teatr gündəlik işdir. Mən həmişə deyirəm: teatrda tamaşaçını aldatmaq yox, qrimlə, geyimlə inandırmaq olur, amma kinoda bu, mümkün deyil. Kinoda gərək səmimi və təbii olasan ki, tamaşaçılar inansınlar. Kino ilə teatrın fərqi bundadır. Yaddaşlarda qalan da kinoda olan obrazlardır.

● **“Ad günü”ndən - Rasim Ocaqovla başlayan kino həyatını indi hansı dayanacaqdadır?**

● Mən şükür edirəm ki, Rasim Ocaqov kimi görkəmli bir rejissorun beş filmində çəkilməmişəm. “Ad günü”, “Həm ziyarət, həm ticarət”, “Bağlı qapı arxasında”, “Ölsəm bağışla” və “Özgə ömür” filmləri kinoaktyor kimi fəaliyyətimdə mühüm yer tutur. Həmin illər Azərbaycan kinosunun

intibah dövrü idi. O dövrdə elə filmlər yaranırdı ki, onlara çəkilmək uğur qazanmaq olurdu. Məni kinoda bir aktyor kimi kəşf edən Rasim Ocaqov olub. Düzdür, ona qədər teatrda işləyirdim, rollar da oynayırdım. Amma geniş tamaşaçı məni tanıyırdı. Həmişə düşündürdüm ki, rejissorlar məni kino çəkilişinə dəvət etmərlər, görünür, kinoluq deyiləm, elə teatrda işləsəm yaxşıdır. Sonra elə oldu ki, Rasim Ocaqov məni dəvət etdi və kino fəaliyyətim “Ad günü”ndən başladı. İlk rolum da Mustafa oldu.

MƏN DƏ BİR YETİMLİK QALDI

● **“Rasim Ocaqovdan sonra mən elə bil yetim qaldım...” Niyə belə demisiniz?**

● Nə qədər Rasim Ocaqov vardı, mən arxamda bir güc hiss edirdim. Elə bildirdim, kimsə mənim nə işlə məşğul olduğumu daim müşahidə edir. Bu, həqiqətən belə idi. Hətta mən teatrda işləyəndə artıq onun filmlərinə çəkilməmişdim. O, hər şənbə günü teatra gəlirdi. Həsən Turabovla dost idi. Orada aktyorlarla söhbət edirdi. Məni görəndə də işləmələ maraqlanırdı. Rasim Ocaqov dünyasını dəyişəndən sonra doğrudan da mənə bir yetimlik hissi baş qaldırdı. Valideymlərimi itirəndə mənə nə qədər

“**Aktyor hiss edəndə ki, yerisi, danışığı əl vermir, özü ərizəsini yazıb gedəcək. Amma sənət sevgisi o qədər güclüdür ki, insan son nəfəsə qədər səhnədə qalmaq istəyir.**”

Kaspi

WWW.KASPI.AZ ÜÇ ƏSRİN QƏZETİ

WWW.KASPI.AZ ÜÇ ƏSRİN QƏZETİ

təsir eləmişdisə, Rasim Ocaqov da dünyasını dəyişəndə elə oldu. Mən Rasim Ocaqovun sayəsində kinoaktyor oldum, filmlərə çəkildim. Tamaşaçılar tərəfindən mənə qarşı olan münasibət də əsasən həmin filmlərə görədir. Buna görə ona minnətdaram!

Amma teatrda da işlərim çoxdur. Hazırda teatrın repertuarında 10 tamaşa varsa, onun 7-də iştirak edirəm. Hamısı da yaddaqalan rollardır. Teatr mənim gündəlik fəaliyyətimdir. Kinoya isə dəvət olanda gedib çəkilirəm. Düzdür, daha elə filmlər yoxdur, kinoya da, teatra da tamam fərqli münasibət var. Arada bir-iki seriala da dəvət aldım, amma bunlar kino çəkilişinin ləzzətini vermir. Ona görə də deyirəm ki, hər kas kino çəkə bilməz. Hər kas da rejissor ola bilməz. Bu sənət aktyor peşəsindən yuxarıdadır.

ARTIQ 54 İLDİR...

● **50 ildən çoxdur ki, taleyinizi “Azdrama” ilə bağlamısınız. Siz teatra bu qədər sədəqətisiniz, yoxsa bu, daha çox teatrın vəfasıdır?**

● Artıq 54 ildir... Fəaliyyətim 1967-ci ildə İrəvan Teatrından başlayır. O vaxt bu teatr açılırdı və bizim kursu İrəvan Teatrına göndərdilər. Biz o səhnədə Cəfər Cabbarlının “Sevil” tamaşasını oynadıq. Yarım il işləyəndən sonra Bakıya qayıtdım. 1968-ci ildə Sumqayıt Teatrı açıldı və mən bir il orada çalışdım. Aparıcı aktyor idim. Amma hiss edirdim ki, yerim ora deyil, Akademik Milli Dram Teatrına getməliyəm və 1970-ci ildə bu teatra gəldim. O dövrdə bir qrup cavan aktyor da teatra gəldi. Fuad Poladov, Əliabbas Qədirov, Yaşar Nuri, Səməndər Rzayev... Onlar tez bir zamanda özlərini göstərə bildilər. Mənsə addım-addım - kütləvi səhnələr, sonra epizodlar, daha sonra da rollar... İlk rolum “Xırs quldur-

basan”da Kərəm oldu. Tamaşada bir sözüüm vardı: “Qaçsa qaçareeee”. Bu sözü deyəndə tamaşaçılar güldürdülər. Sonra teatrın rejissorları tədricən mənə rollar verməyə başladılar. Teatrda kinodakı kimi birdən-birə uğur qazanmamışam, bu, mərhələ ilə olub.

● **O dövrdə “Azdrama”nın səhnəsinə yol tapmaq qədər rejissorlarla dil tapmaq da çətin olub. Bu açarı necə tapdınız?**

● Çox çətin idi. Əvvəla, o dövrdə teatrda korifey sənətkarlar çalışırdı. Onlarla müqayisədə biz çox cavan idik. Onların yolu ilə getməyə çalışır, onlardan öyrənirdik. Rejissorların gözü çox sərrast olur. Onlar aktyora baxıb hərəkət edirdilər. Rejissor Ələsgər Şərifov həmişə deyirdi: “Biz damara baxıb qan alırıq”. Mən çox səbirli adamam. Özüm də “Dolça” bürcündən olduğum üçün iddialı deyiləm. Yavaş-yavaş rejissorların etimadını qazanırdım. Ən əsası teatrı, aktyor sənətini sevirdim. Mən dördüncü sinifdən teatr dərnəyinə getmişəm. O vaxtdan mənə aktyor döşünə qarşı böyük məhəbbət yaranmışdı. Onda “mən aktyor olmaliyəm”, - deyər qarşıma məqsəd qoydum. O dövrdə çətinliklərimiz çox olub, amma dözmüşük. Çünki biz teatrı nəfəs alırdıq. Günümüz teatrda keçirdi.

MƏN BU TARI SƏNƏ ALA BİLMƏRƏM...

● **Aktyorlar haqqında belə bir epigramma var: “Mən başqasının həyatını öz həyatım kimi oynayırəm”. Onda “insan öz həyatını tam yaşaya bilmir, yəni həyatda da bir sənətiyə çevrilir...”, -deyə heç düşündünüzmü?**

● Aktyor özgələrin həyatını öz həyatı kimi, öz həyatını özgələrin həyatı kimi yaşayan adamdır. Biz öz həyatımızla yox, daha çox səhnədə canlandırdığımız insanların həyatı ilə yaşamışıq. Qəribədir

ki, onların da bizə təsiri olub. Məsələn, “Yaşıl eynəkli adam”da mən Qafar Qafar olunu oynayırdım. O rolu oynayan sonra mənə çox təsir etdi. Aktyorun özünün formalaşmasında da rolların böyük təsiri var.

● **Elə isə daha çox hansı rolunuza oxşayırsınız - Mustafa, Əli, Qulam, Mürsüd, Qafar...?**

● Mən niyə deyirəm ki, Rasim Ocaqov məni tapıb? O mənə özünün prototipini görürdü. Sonradan bildim ki, mənə hansı xüsusiyyətlər var. Aktyor müəyyən vaxtdan sonra formalaşır. Cavanlıqda səhnəyə çıxanda müəyyən həyəcan keçirirdik. Bəziləri əsirdilər, bəziləri gərgin olurdu. Müəyyən dövrdən sonra səhnəni öz evin kimi hiss edirsən. Səhnə ecəzkar bir yerdir. Ümumiyyətlə, teatr özü bir möcüzədir. Hər dəfə fikirləşirəm: mən başqa sənətlə məşğul ola bilərdimmi? Bilərdim. Aktyor işi ilə maraqlanana qədər idmanın bir çox növləri ilə məşğul olmuşam, uğurlarım da olub. Yaxşı idmançı ola bilərdim. Başqa sənətdə də meylim olub - yaxşı səsim vardı. O vaxt xora yazılmaq üçün Pionerlər Evinə getdim. Orda pianonun dillərinə toxundum, müəllimin xoşuna gəldi. Amma məni nədənsə tar dərnəyinə yazdı. Biz kasıb ailə idik. Atama dedim ki, müəllim deyib lazımı gəlmə, mənə tar almaq lazımdır. Karqanov küçəsində (indiki Rəsul Rza küçəsi) bir musiqi mağazası vardı. Atamla gedib qiymətlərlə maraqlandıq. Satıcı qiyməti deyəndən sonra atam: “Yox, bala, mən bu tarı

sənə ala bilmərəm. Alsam, görək bir ay yemək yeməyək”, - dedi. Atam tarı almadı. Mən də daha tara getmədim. Heç oxumağa da getmədim. Uşaqılıqda dəcəllik olmuşam - qaçan-oynayan. İçərişəhərdə, Xan Sarayının yanında anadan olmuşam. Orada filmlərin çəkilişini görmüşəm - “O olmasın, bu olsun”, “Amfibiya adamı”, “Brilyant əl”... Hətta “Həm ziyarət, həm ticarət”in bir epizodu da İçərişəhərdə çəkilib. Mənim Davuda yapışmış “mənim mallarımı qaytar” dediyim səhnə. Çoxları elə bilir ki, o kadrlar İstanbulda çəkilib.

Fotolar: Rəfət Mikayılov / Global Media Group

AKTYOR BALIQ KİMİDİR

● **Bəs tamaşaçılar haqqında nə deyirsiniz? Bu gün tamaşaçılar tərəfindən əvvəlki anlaşıq müşahidə edirsinizmi?**

● Sənət dostlarımda demişəm: bilmirəm, pandemiyaadan sonra baş verdi, ya səbəb nədir: zalda tamam başqa tamaşaçıları görürəm. Əksəriyyəti də gənclərdir. Elə bil ki, yeni tamaşaçı nəslini yaranıb. Tamaşa qurtarı, getmirlər. Baş ayırsən, əl edirsən, yənə getmirlər... Axırda pərdə bağlanır... Az qalır ki, teatrı sevgi ilə qucaqlarına alıb aparsınlar.

● **İndi teatrda siz yaşda və təcrübədə aktyorlar barmaqla sayılacaq qədər azdır. “Səhnədən vaxtında getmək və səhnədə son günə qədər çalışmaq” fikirləri daim çəkişir. Özünü nə düşünürsünüz?**

● Əvvəl belə bir söhbət var idi ki, 65 yaşdan yuxarı aktyorları işdən çıxarsınlar. Bir-iki teatr eksperiment kimi buna getdi. Sonra elə bil peşman oldular. Əgər insan

yeriyə bilirsə, nitqi, ağılı yerindədirsə, qoy aktyor kimi işləsin. Bu məsələnin aktyor sənətinə daxli yoxdur. Aktyor hiss edəndə ki, yerisi, danışığı əl vermir, özü ərizəsini yazıb gedəcək. Amma sənət sevgisi o qədər güclüdür ki, insan son nəfəsə qədər səhnədə qalmaq istəyir. Aktyor balıq kimidir, dənzədən çıxdısa qurtardı... Aktyorun nəfəsi oradadır, o nəfəsi kasdınə onun ömrü bitir...

● **Yanvarın 22-də ad gününüzdür. 80 yaş bütöv bir epoxadır. Bilmirəm, keçmişlə müqayisə etmək nə qədər düzgündür, amma yənə də soruşuram: onda sənət daha maraqlı idi?**

● Onda sənət daha çox zövq verirdi. Gənclik həvəsi, sevgisi tamam başqa şeydir. Ona daha romantik idik. Həmişə sənətin fədaisi olmuşuq. Bizim yaşlı və yaxşı aktyorların çoxu dünyasını dəyişib. Tək Rafiq Əzimov qalıb. Hamıdan yaşlısı indi odur...

Keçən il Ramiz Novruzla Ramiz Məlikli itirdik. Ramiz Məliklə bir kursda oxumuşuq, tələbəlik illərinin dostu olmuşuq. Rafael Dadaşov rəhmətə getdi. Yaşar Nuri getdi...

● **Onlar üçün darıxırsınız?**

● Sözsüz... Darıxmaqdan başqa mənə bir qorxu yaranıb. Yan-yörə gedib, elə bil tənhalışırsan. Danışmağa adam tapmırsan. Mənim səhnə həyatım onlarla başlayıb. Onları itirəndə təbii ki, adam pis olur...

● **Özünü nə arzulayırsınız?**

● Bir az ömür... Çox yox, bir az... Bilirsiniz niyə? Hər dəfə aktyor kimi mənə ehtiyac yaranır. Film olsun, tamaşa olsun, reklam olsun... Görürəm ki, kimsə məni yad edir, dəvət edir. Hələ teatra da, kinoya da, ittifaqa da, tamaşaçılara da, xalqa da lazımam... Xalq tanıyır, sevir, bundan böyük qazanc yoxdur.